Roczny plan pracy z historii dla klasy 4 szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś”

Wymagania na poszczególne oceny

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	**dostateczna**	**dobra**	**bardzo dobra**	**celująca**
Rozdział 1. Z historią na Ty						
1. Historia – nauka o przeszłości	– historia jako nauka o przeszłości – historia a baśnie i legendy – efekty pracy historyków i archeologów – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń* – rozróżnia przeszłość od współczesności – rozróżnia fikcję (np. baśń) od rzeczywistości historycznej – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy	– poprawnie posługuje się terminami: *dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne* – rozróżnia pracę historyków i archeologów – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych	– porównuje pracę historyków i archeologów – wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych – wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów – wskazuje pozapodręcznikowe przykłady różnych kategorii źródeł historycznych – przedstawia różne efekty pracy naukowców zajmujących się przeszłością	– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie – przedstawia nowoczesne metody badania życia ludzi w przeszłości – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych

2. Historia wokół nas	– znaczenie pamiątek rodzinnych – drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny – „wielka” i „mała” ojczyzna – patriotyzm jako miłość do ojczyzny – sposoby wyrażania patriotyzmu – „małe ojczyzny” i ich tradycje – znaczenie terminów: *tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, „mała ojczyzna”, patriotyzm*	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *ojczyzna, patriotyzm* – podaje przykłady świąt rodzinnych – podaje przykłady pamiątek rodzinnych	– poprawnie posługuje się terminami: *tradycja, drzewo genealogiczne, „mała ojczyzna”* – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny – wyjaśnia, czym jest patriotyzm – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych	– wyjaśnia, czym jest genealogia – wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę – podaje przykłady regionalnych tradycji – charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów	– wskazuje lokalne przykłady instytucji dbających o regionalną kulturę i historię – tworzy przewodnik po własnej miejscowości i regionie – charakteryzuje inne regiony państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalną	– przedstawia historyczną genezę regionu – wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu – ocenia, w jaki sposób różnorodność „małych ojczyzn” wpływa na bogactwo dużej
3. Mieszkamy w Polsce	– państwo polskie i jego regiony – mój region częścią Polski – naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium – dziedzictwo narodowe – polskie symbole	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *państwo, region, naród* – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice – zna poprawną nazwę państwa polskiego	– poprawnie posługuje się terminami: *mniejszość narodowa, społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia* – wymienia elementy współtworzące państwo – wymienia najważniejsze czynniki narodowotwórcze – przedstawia polskie symbole narodowe – przedstawia najważniejsze święta	– wskazuje Polskę na mapie świata – wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta – rozróżnia pojęcia *naród* i *społeczeństwo* – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych – wskazuje przykłady	– wskazuje na mapie świata największe zbiorowości Polonii – rozróżnia mniejszość narodową od etnicznej – wyjaśnia, dlaczego należy szanować inne tradycje narodowe – przedstawia konsekwencje przynależności Polski do UE	– omawia genezę polskich symboli narodowych – wyjaśnia pojęcia: *emigracja, uchodźcy*

	narodowe – polskie święta państwowe – znaczenie terminów: *państwo*, *region*, *naród*, *mniejszość narodowa*, *społeczeństwo*, *symbole narodowe*, *Polonia*		państwowe – wskazuje na mapie stolicę państwa	instytucji dbających o dziedzictwo narodowe – opisuje właściwy sposób zachowania względem symboli narodowych – podaje przykłady mniejszości narodowych żyjących w Polsce		
4. Czas w historii	– chronologia i przedmiot jej badań – oś czasu i sposób umieszczania na niej dat – podstawowe określenia czasu historycznego (*data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek*) – cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki – epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne	– przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych (*data, tysiąclecie, wiek*) – umieszcza daty na osi czasu	– poprawnie posługuje się terminami: *chronologia, okres p.n.e. i n.e* – zamienia cyfry arabskie na rzymskie – wyjaśnia, czym jest epoka historyczna – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie)	– podaje cezury czasowe epok historycznych	– charakteryzuje główne epoki historyczne – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu	– wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery – wyjaśnia różnicę między kalendarzem juliańskim i gregoriańskim

5. Obliczanie czasu w historii	– obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami – określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia – podział czasu na wieki i półwiecza	– przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie – poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e. – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery	– samodzielnie przyporządkowuje wydarzenia stuleciom – oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er	– przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: *początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków* – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych	– przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: *początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków* – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych	
6. Czytamy mapę i plan	– podobieństwa i różnice między mapą a planem – znaczenie mapy w pracy historyka – odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej – najstarsze mapy świata	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *mapa, plan* – dostrzega różnice między mapą a planem	– poprawnie posługuje się terminami: *legenda, symbol, róża wiatrów* – przygotowuje proste plany miejscowe – objaśnia symbole legendy mapy – odczytuje z mapy podstawowe informacje	– wyjaśnia, czym jest kartografia – wyjaśnia, czym jest skala mapy – rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną	– interpretuje i wyciąga wnioski z mapy	– przedstawia elementy historii kartografii – wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej
Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów						
1. Mieszko I i chrzest Polski	– słowiańskie pochodzenie Polaków – legendarne początki państwa polskiego – książę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski – małżeństwo Mieszka I z Dobrawą	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *plemię*, *Słowianie* – wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski	– poprawnie posługuje się terminem: *Piastowie* – przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” – wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach	– wyjaśnić okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka – wymienia legendarnych protoplastów Mieszka – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu – lokalizuje na mapie	– charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego	– przedstawia najważniejsze odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich – określa, jakie informacje może zdobyć historyk dzięki zastosowaniu metody dendrochronologicznej – omawia dokument

	– chrzest Mieszka I i jego znaczenie – znaczenie terminów: *plemię, Słowianie, Piastowie*		polskich	Gniezno, Poznań oraz inne główne grody w państwie Mieszka I – opisuje bitwę pod Cedynią		*Dagome iudex*
2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	– misja świętego Wojciecha w Prusach – zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III – wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem – koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski – znaczenie terminów: *misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie*	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie* – opisuje wygląd grodu średniowiecznego – wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski	– poprawnie posługuje się terminami: *misja, relikwie* – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025 – charakteryzuje postać św. Wojciecha – opisuje wygląd i uzbrojenie woja z drużyny książęcej	– zna wydarzenia związane z datami: 997, 1002–1018 – opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego	– wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie utworzenia samodzielnej metropolii kościelnej – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego	– ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego
*W średniowiecznym klasztorze	– zakony chrześcijańskie – życie w klasztorze – wpływ zakonów na rozwój średniowiecznego rolnictwa	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *duchowieństwo, zakon chrześcijański, mnich, klasztor* – charakteryzuje	– poprawnie posługuje się terminami: *reguła zakonna, skryptorium, pergamin* – podaje przykłady zakonów – opisuje życie wewnątrz	– wymienia najstarsze zakony na ziemiach polskich – wyjaśnia, jak należy rozumieć nakaz obowiązujący benedyktynów *módl się i*	– charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę – wyjaśnia znaczenie ksiąg i książek dla rozwoju wiedzy i nauki	– wskazuje przykłady lokalizacji najstarszych budowli zakonnych na ziemiach polskich – wyjaśnia, jakie są związki między mnichami a nauką

	– rola zakonów w rozwoju wiedzy i średniowiecznego piśmiennictwa – najstarsze zakony na ziemiach polskich i ich znaczenie	wygląd mnichów – opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu	klasztoru	*pracuj* – opisuje wygląd średniowiecznych ksiąg – wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich		historyczną
3. Polska Kazimierza Wielkiego	– Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów – reformy Kazimierza Wielkiego – zjazd monarchów w Krakowie – uczta u Wierzynka – umocnienie granic państwa – *zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną* – utworzenie Akademii Krakowskiej – znaczenie terminu *uniwersytet*	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: *uniwersytet* – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki” – opisuje wygląd średniowiecznego zamku	– poprawnie posługuje się terminami: *dynastia, uczta u Wierzynka* – zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370 – wyjaśnia powiedzenie – *zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną*	– wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego – opisuje zjazd monarchów w Krakowie – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego	– charakteryzuje oraz ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego – argumentuje, dlaczego Kazimierz Wielki stał się wzorem dobrego władcy	– porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza Wielkiego dla państwa polskiego
*Rycerze i zamki	*średniowieczni rycerze i ich rola *funkcje i wygląd zamków *od pazia do rycerza * uzbrojenie rycerskie * turnieje rycerskie	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *rycerz, zbroja, herb, zamek* – opisuje wygląd średniowiecznego rycerza	– poprawnie posługuje się terminami: *paź, giermek, pasowanie, kopia, dziedziniec, fosa, baszta, most zwodzony* – wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem	– wyjaśnia, w jaki sposób utrzymywali się rycerze – przedstawia powinności rycerskie – charakteryzuje kodeks rycerski	– podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie	– przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach

	* kodeks rycerski		– opisuje wygląd średniowiecznego zamku – charakteryzuje turnieje rycerskie			
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	– objęcie władzy przez Jadwigę – zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki – przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie – okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę – skutki zawarcia unii polsko-litewskiej – zagrożenie ze strony Krzyżaków – znaczenie terminów: *unia, Jagiellonowie*	– przy pomocy nauczyciela, poprawnie posługuje się terminem: *Jagiellonowie* – wie, kim był Władysław Jagiełło – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego	– poprawnie posługuje się terminem: *unia* – zna wydarzenia związane z datami: 1385 – przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie	– opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów – przedstawia okoliczności zawiązania unii polsko-litewskiej – wymienia postanowienia unii w Krewie	– omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla obu państw	– przedstawia stosunek Litwinów do unii w Krewie – na podstawie mapy ocenia sytuację geopolityczną w Europie Środkowej po zawarciu unii
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	– rycerz – cechy charakterystyczne – postać Zawiszy Czarnego – bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze – znaczenie terminów: *rycerz,*	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *rycerz, miecz, herb* – opisuje wygląd i cechy rycerza – podaje przykłady różnych herbów	– poprawnie posługuje się terminami: *giermek, kopia, kodeks honorowy* – zna wydarzenia związane z datami: 1410 – charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego – wyjaśnia powiedzenie:	– charakteryzuje rycerski kodeks honorowy – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem	– wyjaśnia, czym zajmuje się heraldyka – wyjaśnia charakter obyczajowości i kultury rycerskiej – przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki	– przedstawia genezę i charakteryzuje różne zakony rycerskie

	miecz, kopia, herb, kodeks honorowy		*polegać jak na Zawiszy*		bitwy pod Grunwaldem	
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	– Mikołaj Kopernik i jego życie – odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie: *wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię* – dokonania Kopernika spoza dziedziny astronomii – znaczenie terminu *astronomia*	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *astronom, obserwatorium, luneta* – wie, kim był Mikołaj Kopernik	– poprawnie posługuje się terminami: *astronomia, teoria heliocentryczna* – wyjaśnia powiedzenie: *wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię*	– wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec – przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika	– przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika – wyjaśnia, czym jest nauka i jakie cechy musi spełniać wiedza naukowa	– opisuje, w jaki sposób zrekonstruowano wygląd Mikołaja Kopernika – wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej						
1. Jan Zamoyski – druga osoba po królu	– kariera polityczna Jana Zamoyskiego – kariera wojskowa Jana Zamoyskiego – Zamość – miasto renesansowe – Akademia Zamojska (*Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie*) – znaczenie terminów: *szlachta, kanclerz, hetman*	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: *szlachta* – wskazuje na mapie Zamość	– poprawnie posługuje się terminami: *kanclerz, hetman, akademia* – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego	– zna królów elekcyjnych: Stefana Batorego i Zygmunta III Wazę – opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w. – charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego – wyjaśnia słowa Zamoyskiego: *Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie*	– wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną – przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji	– wyjaśnia, jakie cechy powinien mieć mąż stanu – wyjaśnia pojęcie *populizm polityczny*

2. XVII wiek – stulecie wojen	– potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami – rola husarii w polskich sukcesach militarnych – znaczenie terminów: *potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz*	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *potop szwedzki, husaria, Jasna Góra* – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii	– poprawnie posługuje się terminami: *potop szwedzki, wielki wezyr, islam, odsiecz* – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683 – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania	– przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry – wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, Wiedeń – wyjaśnia powiedzenie: *Polska przedmurzem chrześcijaństwa*	– wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego – wyjaśnia słowa Jana Sobieskiego: *lepiej w cudzej ziemi, o cudzym chlebie wojować, aniżeli samym się bronić o swoim chlebie*	– wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej
*Czasy stanisławowskie	* ideały epoki oświecenia * dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego * ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie * kultura doby stanisławowskiej oraz jej przedstawiciele * zabytki budownictwa i architektury polskiej 2. poł. XVIII w.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *encyklopedia, edukacja, reformy* – wyjaśnia, w jakim celu wprowadzane są reformy państwa – proponuje własne reformy w państwie oraz edukacji i wyjaśnia ich celowość	– poprawnie posługuje się terminami: *Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe* – wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest współcześnie obchodzony 14 października	– charakteryzuje sytuację państwa polskiego w czasach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania	– wskazuje przykłady zabytków doby oświecenia w kraju i w regionie – wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu” – wyjaśnia znaczenie powołania Komisji Edukacji Narodowej dla państwa polskiego	– wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego

3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	– sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w. – Konstytucja 3 maja – rozbiory Rzeczypospolitej przez Rosję, Prusy i Austrię – dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r. – bitwa pod Racławicami i rola kosynierów – klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej – znaczenie terminów: *rozbiory*, *konstytucja*, *powstanie*, *kosynierzy*	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *rozbiory*, *powstanie* – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów – przedstawia cel powstania kościuszkowskiego	– poprawnie posługuje się terminami: *konstytucja*, *kosynierzy* – zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791 r., 1794, 1795 – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki	– charakteryzuje postać i dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego	– podaje przykłady i ocenia różne postawy Polaków w okresie rozbiorów (w tym targowiczan) – wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym – charakteryzuje program polityczno-społeczny Tadeusza Kościuszki – wyjaśnia przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego	– wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej
4. Józef Wybicki i hymn Polski	– losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej – Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady – generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w utworzeniu Legionów Polskich – Józef Wybicki –	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: *hymn państwowy* – zna nazwisko autora hymnu państwowego – potrafi objaśnić pierwszą zwrotkę i refren hymnu	– poprawnie posługuje się terminami: *emigracja*, *legiony* – zna wydarzenia związane z datą: 1797 – wskazuje na mapie Francję, Włochy, Lombardię – charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i	– przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady – wie, kiedy *Mazurek Dąbrowskiego* został polskim hymnem narodowym	– przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona	– charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte – ocenia, czy Napoleon spełnił pokładane w nim przez Polaków nadzieje

	autor *Mazurka Dąbrowskiego* – znaczenie słów *Mazurka Dąbrowskiego* – *Mazurek Dąbrowskiego* hymnem Polski – znaczenie terminów: *emigracja, legiony, hymn państwowy*		Józefa Wybickiego			
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	– Romuald Traugutt – życie przed wybuchem powstania styczniowego – branka i wybuch powstania styczniowego – wojna partyzancka – funkcjonowanie państwa powstańczego – Romuald Traugutt dyktatorem powstania – represje po upadku powstania styczniowego – znaczenie terminów*: zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka,*	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *zabory, zabór rosyjski, wojna partyzancka* – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie – charakteryzuje taktykę walki partyzanckiej	– poprawnie posługuje się terminami: *działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie* – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864 – pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego – charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta	– charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną – opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego – przedstawia skutki powstania	– opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego – wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło – ocenia postawę Polaków pod zaborem rosyjskim	– porównuje powstanie styczniowe z innymi powstaniami – przedstawia różne metody walki o polskość

	dyktator, zesłanie					
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	– edukacja M. Skłodowskiej-Curie na ziemiach polskich – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet – kariera naukowa M. Skłodowskiej-Curie – Nagrody Nobla przyznane M. Skłodowskiej-Curie – polscy nobliści – znaczenie terminów: *tajne nauczanie, Nagroda Nobla, laureat*	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *tajne nauczanie, laureat* – wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim?	– poprawnie posługuje się terminami: *Nagroda Nobla, Uniwersytet Latający* – charakteryzuje, na czym polegało tajne nauczanie – charakteryzuje postać i Marii Skłodowskiej-Curie	– porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne – wyjaśnia, jak funkcjonował Uniwersytet Latający – wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji – przedstawia dokonania Marii Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla	– wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla – opisuje swoją ulubioną dziedzinę naukową i jej wybitnego przedstawiciela	– wyjaśnia rolę nauki w rozwoju cywilizacyjnym
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce						
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	– działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – odzyskanie niepodległości przez Polskę – walki o ustalenie	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: *II Rzeczpospolita* – wskazuje na mapie obszar II RP – wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada	– poprawnie posługuje się terminami: *I wojna światowa, Naczelnik Państwa* – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., 15 sierpnia 1920 r. – charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego	– charakteryzuje działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I wojny światowej – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – wyjaśnia, dlaczego dzień	– opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia, dlaczego w rocznicę Bitwy Warszawskiej Wojsko Polskie obchodzi swoje święto	– wyjaśnia sytuację geopolityczną w Europie powstałą w wyniku I wojny światowej, która umożliwiła Polakom odzyskanie niepodległości

	granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa – Narodowe Święto Niepodległości – znaczenie terminów: *II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa*			11 listopada został ogłoszony świętem państwowym – opisuje przebieg Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego		
*Bitwa Warszawska	* Rosja Sowiecka i komunizm * wojna polsko-bolszewicka * Bitwa Warszawska i jej legenda * 15 sierpnia – Święto Wojska Polskiego	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *RP, ułani* – przedstawia głównodowodzącego wojsk polskich w bitwie pod Warszawą – wskazuje na mapie miejsce Bitwy Warszawskiej oraz przebieg wschodniej granicy II RP	– poprawnie posługuje się terminami: *komunizm, bolszewicy, cud nad Wisłą* – zna wydarzenia związane z datami: 15 sierpnia 1920 r. – wyjaśnia, dlaczego 15 lipca 1920 r. obchodzone jest Święto Wojska Polskiego	– wyjaśnia genezę wojny o wschodnią granicę II RP – omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej – ocenia postawę ludności polskiej wobec sowieckiego zagrożenia – charakteryzuje mit „cudu nad Wisłą”	– wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką	– wyjaśnia, jak się miały ideały komunizmu do praktyki – podaje przykłady współcześnie istniejących krajów komunistycznych oraz opisuje życie ich mieszkańców
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	– problemy odrodzonej Polski – zaślubiny Polski z morzem – zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym – budowa portu w Gdyni, Centralny	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *gospodarka, przemysł, minister, bezrobocie* – wskazuje na mapie Polski Gdynię – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim	– poprawnie posługuje się terminami: *eksport, import, okręg przemysłowy* – charakteryzuje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego – wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego	– opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego – przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego	– wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli	– wyjaśnia rolę potencjału gospodarczego państwa we współczesnym świecie

	Okręg Przemysłowy – Gdynia polskim „oknem na świat” – znaczenie terminów: *eksport, okręg przemysłowy*	„oknem na świat”				
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterscy harcerze	– wybuch II wojny światowej – sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy) – akcja pod Arsenałem – batalion „Zośka” w powstaniu warszawskim – powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia – znaczenie terminów: *okupacja, łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi*	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: *okupacja* – wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa – opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją	– poprawnie posługuje się terminami: *łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi* – zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r., 1945 – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego	– opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenałem – przedstawia przebieg powstania warszawskiego – ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją	– charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego – przedstawia politykę ZSRR wobec Polaków (mord katyński)	– podaje przykłady udziału żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej
4. Pilecki i Inka – „żołnierze niezłomni”	– polityka Niemiec wobec ludności żydowskiej – obozy koncentracyjne	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: *obozy koncentracyjne* – opisuje politykę Niemiec	– poprawnie posługuje się terminem *„żołnierze niezłomni”* – zna zbrodnie niemieckie	– wskazuje na mapie największe niemieckie obozy koncentracyjne – charakteryzuje postać i działalność Witolda	– wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II wojnie światowej w sowieckiej strefie wpływów	– wyjaśnia pojęcie *suwerenność* – wyjaśnia pojęcie *„żelazna kurtyna”* oraz

	– raporty W. Pileckiego – represje komunistów i śmierć W. Pileckiego – polityka komunistów wobec polskiego podziemia – postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka – znaczenie terminów: *obozy koncentracyjne, „żołnierze niezłomni”*	wobec ludności żydowskiej – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej	popełnione na Żydach – charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny – wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła – wyjaśnia pojęcie *„żołnierze niezłomni”*	Pileckiego – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich – ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka	– charakteryzuje działalność opozycji antykomunistycznej – rozumie dramatyzm wyboru postaw przez obywateli wobec państwa polskiego po II wojnie światowej	jego genezę – charakteryzuje postać i działalność Ireny Sendlerowej
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	– opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu – wybór Karola Wojtyły na papieża – pielgrzymki papieża do ojczyzny: *Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!* – wsparcie Kościoła dla Polaków protestujących	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: *papież* – wskazuje na mapie przebieg granic państwa polskiego po II wojnie światowej – wie, kim był Karol Wojtyła	– poprawnie posługuje się terminami: *konklawe, kardynał, pontyfikat* – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla wiernych – wyjaśnia, dlaczego w czasach komunizmu ukształtowała się opozycja	– opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL – charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu	– wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego	– podaje przykłady protestów Polaków wobec władz komunistycznych

	przeciw rządom komunistów – Jan Paweł II jako papież pielgrzym – znaczenie terminów: *papież*, *konklawe*, *kardynał*, *pontyfikat*					
6. „Solidarność” i jej bohaterowie	– kryzys PRL w latach 70. XX w. – działalność opozycyjna – strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność” – bohaterowie „Solidarności” – L. Wałęsa, A. Walentynowicz, A. Gwiazda – wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji – przełom 1989 r. i upadek komunizmu – znaczenie terminów: *strajk*, *związek zawodowy*, *„Solidarność”*, *stan wojenny*, *Okrągły Stół*	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *kryzys*, *strajk* – wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent	– poprawnie posługuje się terminami: *związek zawodowy*, *„Solidarność”*, *stan wojenny*, *Okrągły Stół* – zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, l989 – wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych – zna głównych bohaterów „Solidarności” – L. Wałęsę, A. Walentynowicz, A. Gwiazdę	– opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność” – przedstawia główne postulaty „Solidarności” – wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny – wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu	– wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską	– opowiada o rywalizacji między Związkiem Sowieckim a Zachodem

TEST, SPRAWDZIAN	**5**
ODPOWIEDZ	**4**
KARTÓWKA	**4**
PRACA NA LEKCJI,PRACA W GRUPIE	**3**
PROJEKT	**4**
ZADANIE DOMOWE	**2**
ZADANIE DODATKOWE	**2**
TESTY OSIĄGNIĘĆ	**3**
NIEPRZYGOTOWANIE (DWIE KROPKI NA OKRES PRZY 2 GODZ. TYG, JEDNA KROPKA PRZY 1 GODZ. TYG.)	

Informacja o ocenach

- Uczeń powinien być poinformowany przez nauczyciela o błędach popełnionych podczas pracy w ciągu roku szkolnego oraz powinien być zaznajomiony z poprawnymi odpowiedziami.

Nauczyciel jest zobowiązany do:

- analizy ustnej prac ucznia przy: testach, sprawdzianach, kartkówkach, wypracowaniach, kartach pracy, bieżących zadań domowych, analizy tekstów źródłowych, pracy z mapą, odpowiedzi ustnej, projektach, prezentacji, pracy w grupach.
- podania wskazówek uczniowi podczas prowadzonych zajęć dodatkowych w celu nadrobienia materiału.